

**Національна спілка
краєзнавців України:
панорама
сучасного життя**

«Нова Колочава» – унікальний краєзнавчий часопис гірського карпатського села

Шостий рік радує читачів змістом та оформленням оригінальна сільська, істинно краєзнавча газета «Нова Колочава». З виходом першого номера у січні 2008 року переважна частина тих, хто ознайомився з ним були впевнені у недовгому існуванні сільського часопису, як це сталося із більшістю подібних проєктів. Однак плани і дії її засновника, видавця і головного редактора, депутата Верховної Ради України V-VI скликань, члена правління Національної та Закарпатської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, реальні та довгоживучі. У програмному зверненні до односельців, як зазначено у першому номері газети, її засновник пояснив привід для створення так: «Досліджуючи архівні матеріали (мається на увазі документи – М. Д.) я натрапив на підшивку старих газет. Старе покоління, безсумнівно пам'ятає, що за радянських часів у Колочаві протягом трьох років видавали власну газету. Називалася вона «Вперед». Дуже цікаво було тримати в руках це раритетне видання і читати новини села п'ятидесятирічної давності... Мені спало на думку: «Чому б її не відродити!». Ви тримаєте в руках перший випуск газети «Нова Колочава», – писав на першій сторінці часопису у січні 2008 року Станіслав Михайлович Аржевітін.

Нова газета творить справжній літопис Колочави, з номера в номер інформує всіх і кожного про цікаві події в житті села. Творцями і учасниками важливих та буденних подій є самі жителі населеного пункту, тому інтерес до їх викладу без перебільшення – величезний. І, звичайно, переважну частину цікавих подій творить винахідливий і молодецьки енергійний та безмежно допитливий сам С. М. Аржевітін і його команда.

На сторінках газети містяться звернення голови села (з першого номера), депутатів сільської ради, представників інтелігенції, активістів до жителів села з приводу необхідності вирішення актуальних питань і проблем односельців. До прикладу, через актуальність, у

«Пам'ятник заробітчанам» привернув увагу всієї України!

Традиційно «Пам'ятник» виходить двічі на місяць. Це найбільш популярний часопис для сільської молоді, не тільки в Україні, а й в Європі. Він розповідає про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми. Він розповідає про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми.

«Чому Ви вирішили відродити в Колочаві «Пам'ятник заробітчанам»?» – це питання, яке часто задають журналісти. Відповідь проста: «Пам'ятник заробітчанам» – це газета, яка розповідає про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми.

«Зачекайте, ми дізнаємося, чому саме ви вирішили відродити «Пам'ятник заробітчанам»?» – це питання, яке часто задають журналісти. Відповідь проста: «Пам'ятник заробітчанам» – це газета, яка розповідає про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми.

Сенсація

У Колочаві відкрили перший в Україні «Пам'ятник заробітчанам»!

Перший в Україні «Пам'ятник заробітчанам» відкрито в Колочаві на День села... і відкрито в Україні.

Вісім років очікували жителі села на відкриття «Пам'ятника заробітчанам». Це величезна подія, яка привернула увагу всієї України. Газета «Нова Колочава» розповідає про це в своїх числах.

«Пам'ятник заробітчанам» – це не просто пам'ятник, це місце, де можна дізнатися про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми.

«Пам'ятник заробітчанам» – це не просто пам'ятник, це місце, де можна дізнатися про життя в селі, про проблеми сільської молоді, про її інтереси, про її проблеми.

Відкриття пам'ятника в Колочаві

другому номері газети за березень 2008 року опубліковано розлоге інтерв'ю з тодішнім сільським головою Ю. П. Хлантою. У інтерв'ю йдеться про болочні проблеми – газифікацію села, будівництво і ремонт доріг, відновлення зруйнованого у присілку Сухар моста, поліпшення медичного обслуговування, нестачу дитячих садків, культурне життя села, розвиток сільського туризму, ліквідацію сміття та інших відходів процесу життєдіяльності населення.

Помітне місце газета приділяє спогадам керівників і працівників різних установ, що діяли і діють на території великого села (раніше – селище). Сповна реалізовано декларовану ініціатором створення газети обіцянку про те, що на сторінках газети читачі знайдуть публікації про видатних колочавців та інтерв'ю із знайомими сучасниками, статті щодо удосконалення

організації громадського життя і побуту, поліпшення умов праці, проведення актуальних свят, фестивалів та інших масових заходів на основі вікових традицій і з метою їх відновлення, поширення серед молоді та розвитку і подальшого удосконалення.

В газеті друкуються статті і повідомлення рядових жителів села, у яких вони діляться роздумами, пропонують варіанти вирішення загально значимих проблем і питань. Газета, в стилі новітніх вимог європейських і загальноцивілізаційних норм вдало служить формуванню громадянського суспільства у великому гірськокарпатському селі. Вона формує у громадян вміння осмислювати питання громади колективно і з врахуванням думок особистостей, враховувати перспективні потреби колочавців. Тут автор проекту, на наше переконання, що ґрунтується на багаторічних спостереженнях та спілкуванні з колочавцями, перевершив завдання, які ставив перед газетою, плануючи її життєвий поступ. Саме така діяльність вихованця гірського села природньо проникає в серця і душі жителів села, робить на них цивілізаційно-благородний вплив і має вагоме суспільне значення.

Як відомо, нинішні умови призвели до масового виїзду українців і, зокрема закарпатців, насамперед жителів гірських районів, на заробітки

за кордон. Через це, як і передбачалося, часопис став дуже популярним серед означеної категорії населення. Повертаючись додому, заробітчани беруть підшивку газети «Нова Колочава» і з неприхованою цікавістю знайомляться із подіями і явищами, що відбулися у рідному селі у період їх перебування за межами України. А нерідко газети передаються і за кордон...

Велику частину газети займає ретроспективна інформація (майже кожен другий номер). У цьому плані, очевидно, їй немає рівних в Україні. Особливо цінною і важливою є велика за обсягом ретроспективна інформація, що ґрунтується на історичних першоджерелах – насамперед документах Державного архіву Закарпатської області, а також архівів Управління Служби безпеки України в Закарпатській області, архівного відділу Міжгірської районної державної адміністрації та відомчих архівів. Хоча, на нашу думку, було цікаво та важливо зазначити осіб, які сприяли у пошуках окремих документів чи матеріалів. А ще важливіше – вказувати конкретні архівні першоджерела, що значно підвищило б наукову цінність видання. Хоча, закономірно, видавець не ставить перед газетою завдання дотримуватися наукових принципів.

Лютневий 2013 року номер газети майже цілком присвячений Теремле-Ріцькій гідроелектростанції – дев'ять сторінок із дванадцяти. В номері ви знайдете і план електрифікації Закарпаття, і угорські та чеські креслення (проекти) гідроелектростанції, процес будівництва ГЕС 1949-1956 рр., плани виселення жителів села Вільшани і присілку Мерешор, цікаву інформацію про будівництво греблі, монтаж трубопроводу, прокладання тунелю, монтаж турбін, формування водосховища ГЕС, введення в експлуатацію гідроелектростанції. На шпальтах газети вміщено спогади учасників та свідків спорудження Теремле-Ріцької гідроелектростанції – тесляра і каменяря Петра Івановича Драча, робітника колочавської міні-гідроелектростанції Андрія Васильовича Павлюка, вчительки Вільшанської школи Анастасії Іванівни Савинець-Красношапки, вчительки Колочава-Лазівської восьмирічної школи Любові Дмитрівни Аржевітіної (Дринь) (мами С. М. Аржевітіної), тогочасного учня Колочавської середньої школи Василя Михайловича Дербака і лісника

Нова КОЛОЧАВА № 21 Червень 2011 року

Пам'ять

Вшанували ветеранів війни

У рамках святкування Дня єдиної пам'яті ветеранів війни в Україні на початку червня в Колочаві відбулися заходи, на яких виступили 28 солдатів української армії, які брали участь в операції «Волею» в Ізраїлі в 1948 році. Це були воїни 1-ї бригади 1-ї мехбригади 2-ї армії. Вони брали участь в боях за Ізраїль та в боях за Ізраїль в 1948 році. Це були воїни 1-ї бригади 1-ї мехбригади 2-ї армії. Вони брали участь в боях за Ізраїль та в боях за Ізраїль в 1948 році.

Тарас Білош, ветеран
Миколай Савик, ветеран
Андрій Бода, ветеран
Володимир Іванко, ветеран
Іван Гирин, ветеран

Пам'ять

Вшанували колочавців, які загинули під час військової служби в мирні часи

Під час святкування Дня єдиної пам'яті ветеранів війни в Україні на початку червня в Колочаві відбулися заходи, на яких виступили 28 солдатів української армії, які брали участь в операції «Волею» в Ізраїлі в 1948 році. Це були воїни 1-ї бригади 1-ї мехбригади 2-ї армії. Вони брали участь в боях за Ізраїль та в боях за Ізраїль в 1948 році.

Буштинського лісокомбінату Юрія Васильовича Маркуся. Про кожного із тих, чий спогади поміщені у номері, поруч подано коротку біографічну довідку і фото.

Цікаво, що С. М. Аржевітін тут активно і широко використав унікальні фотографії фотоко-респондента В. Ю. Чмиря, колекцію якого він практично врятував від загибелі, викупивши її. Таких фотографій спорудження Теремле-Ріцької ГЕС більше не існує.

Постійно привертає увагу читачів рубрика «Видатні колочавці», яка розповідає про життя і діяльність найвідоміших односельчан. Одному з перших у цій рубриці були присвячені матеріали уродженцю Колочави Івану Лугошу, який у далекому 1747 році підготував рукопис «Перло драгоценное. Житіє святих». Мало хто із старожилів пам'ятав про зазначену особу та її творіння. А молодь за І. Лугоша до публікації про нього газети нічого не знала взагалі. Зазначимо, що згодом С. М. Аржевітін встановив пам'ятник Івану Лугошу біля старовинної Святодухівської церкви при в'їзді в Колочаву. Нині усі школярі – від мала до велика добре знають, хто такий їхній земляк Іван Лугош і чим він прославився. Активно поширює газета ретроспек-

тивну архівну інформацію щодо родоводів жителів Колочави. Отже, газета вдало формує думку щодо необхідності пізнання історичного минулого своєї родини, свого села, свого краю, уміння цінити і шанувати творіння батьків, дідів та прадідів і на цій реалістичній основі осмислювати основи будівництва доброго майбутнього наступних поколінь нескорених горян. До прикладу, вдало відроджено щорічне святкування Дня села. Нинішнього року започатковано вперше в Україні фестиваль ріплянки, про що з цікавістю дізналася і вся Україна (див. Делеган Михайло. Краєзнавці Закарпаття започаткували фестиваль «Колочавська ріплянка». «Краєзнавство», 2013. – № 3. С. 182-185).

Важливо також зазначити, що газета стабільно виходить у кольоровому варіанті. Створено електронний варіант газети, що дає можливість знайомитися з її змістом на відстані. У світ вийшло 25 номерів газети. На виході чергові номери.

На початку сьомого року виходу часопису побажаємо йому довгого творчого, просвітницького життя і посильного вкладу у подальший розвиток оповитого легендами гірського закарпатського села.

Михайло Косило (м. Івано-Франківськ)

«Руська трійця» на п'єдесталі

Сьогодні нам особливо рельєфно бачиться та велика роль, яку відіграли зачинателі національно-культурного відродження у Галичині для формування національної свідомості та єдності українського народу. Заснуванням народознавчо-літературного гуртка «Руська трійця» та виданням першого на Західноукраїнських землях україномовного альманаху «Русалка Дністровая» Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич та Яків Головацький в умовах іноземного панування зважилися на революційну подвижницьку справу – відродження українства та утвердження української слов'янської писемності.

Підготовка до ювілейних святкувань у 2011 році 200-річчя від дня народження Маркіяна Шашкевича, Івана Вагилевича, проведення на всеукраїнському рівні урочистих заходів, зокрема, XII наукової історико-краєзнавчої конфе-

ренції, дозволили осмислити велич західноукраїнських інтелектуалів та провести обмін думок щодо вшанування пам'яті знаних просвітителів.

Ініціаторами побудови скульптурного портрета М.Шашкевича, І.Вагилевича, Я.Головацького стала Івано-Франківська обласна організація Національної спілки краєзнавців України (ідея знаного краєзнавця Богдана Михайловича Гаврилів). Наміри краєзнавців підтримали письменники, журналісти та обласна організація Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Перший в Україні пам'ятник засновникам українського літературно-краєзнавчого гуртка «Руська трійця» (1833 р.) – зачинателям українського національного відродження в Галичині, авторам альманаху «Русалка Дністровая» – першої книги українською мовою